

Levanger kommune.

Låneporteføljen

Rapport 30. juni 2019.

Forklaring av ord og uttrykk finnes på siste side i rapporten.

Innhold:

Kommuner skal avgi rapportering i hht. *Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning*. Forskriften stiller omfattende krav til rapporteringen. For å gjøre rapportens innhold lettere tilgjengelig, er den her delt i to:

1. Kort sammendrag.
2. Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.

I del 1, «kort sammendrag», kan man lett skaffe seg oversikt over vesentlige nøkkeltall i låneporteføljen. Del 2, som er mer omfattende, tilfredsstillende kravene til rapportering i forskriften og kommunens eget finansreglement.

1. Kort sammendrag:

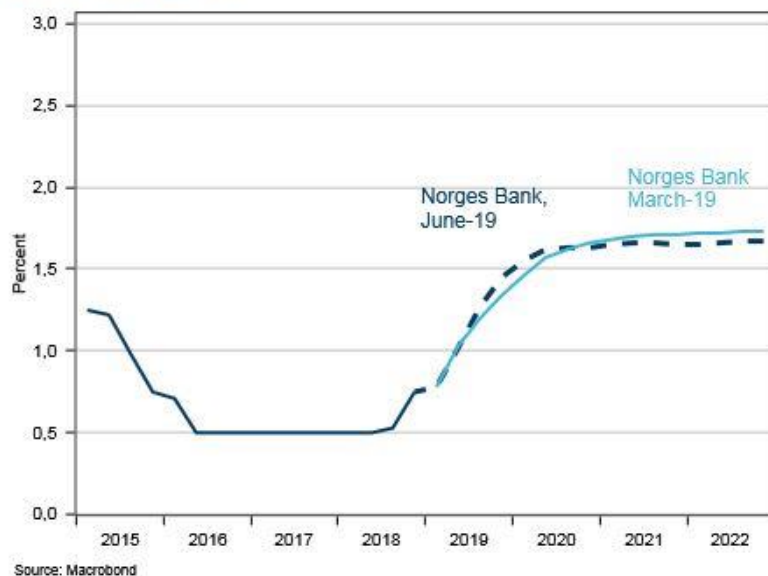
Ved halvårsskiftet er lånevolumet i porteføljen på 2.751 millioner kroner. Kommunalbanken er største långiver, men det er også hentet lån fra KLP, Husbanken og verdipapirmarkedet. Gjennomsnittrenten i låneporteføljen er 2,20% og andelen fastrente er 25%. Porteføljen består av lån med både kort og lang løpetid. I løpet av de neste 12 måneder skal lån for et volum på 244 millioner refinansieres og dette utgjør en andel på 9% av samlet lånevolum. For porteføljen som helhet er det i gjennomsnitt 7,2 år til alle lånene i porteføljen skal refinansieres/innfris. Durasjonen i låneporteføljen er 0,84 år. Porteføljens sammensetting er i samsvar med kommunens finansreglement og samlet finansiell risiko vurderes å være tilfredsstillende.

2. Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.

Markedet for lån med kommunal risiko.

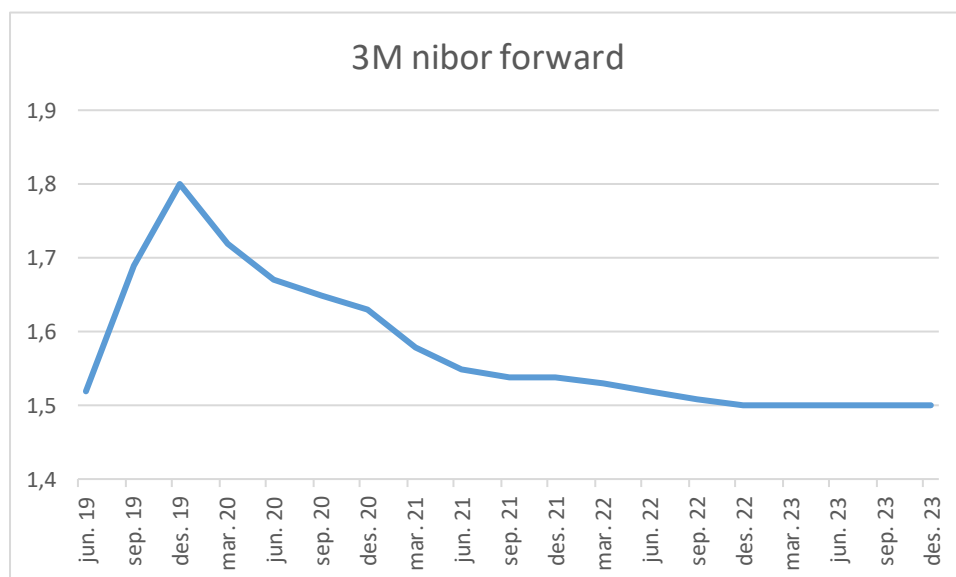
Norges Bank hevet styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 1,25% på junimøtet, slik «alle» forventet. Sentralbanken skriver i sin pressemelding at det «er god vekst i norsk økonomi, og kapasitetsutnyttningen anslås å være noe over et normalt nivå. Den underliggende prisveksten er litt høyere enn inflasjonsmålet. Samtidig bidrar handelskonfliktene til betydelig usikkerhet om utviklingen internasjonalt. Usikkerhet om virkningene av pengepolitikken taler for å gå varsomt frem i rentesettingen. Samlet sett tilsier utsiktene og risikobildet at styringsrenten økes noe videre. Oppgangen i norsk økonomi synes å bli litt sterkere det neste året enn tidligere anslått. På den annen side er det utsikter til svakere vekst og lavere renter ute». Rentebanen som Norges Bank la frem viser en litt raskere renteoppgang det neste året enn anslått i forrige rapport, mens den er noe ned lengre frem. «Slik vi nå vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig bli satt videre opp i løpet av året», skriver Norges Bank.

Policy rate forecasts

Rentebanen tilsier at det kan komme en ny renteheving innen desember og omtrent 50/50 mulighet for en ytterligere heving i første/andre kvartal 2020. Markedet oppfattet Norges Bank som noe mer aggressiv enn forventet, da mange analytikere mente at en forventet internasjonal avmating ville slå tyngre inn i banen.

Markedet later ikke til å tro at Norges Bank kommer til å sette opp renten, slik det beskrives i rentebanen. Forwardrenten (prising av 3M nibor på fremtidige tidspunkt) tilsier at vi får 1 renteheving (0,25 prosentpoeng) til i år og at den korte renten deretter vil falle tilbake. Dette fremgår tydelig av forwardkurven, som her er tegnet inn for en 4-årsperiode:

Forwardkurven benyttes for å fremskrive kostnaden på lånene med flytende rente i porteføljen. Marginene på lån har kommet en del ut i 2. kvartal. Dette gjelder spesielt for dårligere kredittkvaliteter, mens utslaget for lån med kommunal risiko er beskjedent.

Sammensetning av låneporteføljen.

Porteføljen er satt sammen av lån fra Kommunalbanken, KLP, Husbanken og verdipapirmarkedet.

Långiver	30.jun.19	andel
Kommunalbanken	1 853	0,67
KLP	82	0,03
Verdipapirmarkedet	719	0,26
Husbanken	97	0,04
(tall i mill.)	2 751	1,00

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering i perioden (april - juni).

Nytt lån.

Den 3. juni ble det avholdt anbudskonkurranse for nytt lån pålydende 172.410.000,-. Beste tilbud kom fra Kommunalbanken, som har gitt et lån med flytende rente basert på 3M nibor og renteregulering hver 3. måned. I tillegg til niborrenten betales en margin på 0,24 prosentpoeng og denne er fast i hele lånets løpetid. Lånet ble utbetalt 6. juni 2019 og løper til IMM juni 2022, da det forfaller til innfrielse. Det betales ikke avdrag på lånet - som har første renteregulering IMM september.

Løpetid på lånene.

Låneporteføljen består av lån med både kort- og lang løpetid. Langsiktige lån er best med tanke på refinansieringsrisiko, men korte lån er billigere enn langsiktige. Det blir derfor en avveining i hvilken grad man skal benytte seg av kortsiktige lån. Finansreglementet åpner for bruk av kortsiktig finansiering. Det er ett lån i porteføljen som kommer til forfall de neste 12 måneder. Volumet på dette lånet er 244 millioner kroner og det utgjør 9% av låneporteføljen. Oppstillingen under viser alle lån i porteføljen med saldo, hvor stor andel hvert lån utgjør av låneporteføljen, innfrielsesdato og antall år til forfall.

Vektet løpetid på lån

Långiver	lån.nr.	saldo 30.06.2019	andel av samlet volum	forfall/ innfrielse	Løpetid (år) (tid til forfall)
Kommunalbanken - flytende margin	20130143	100 000 000	0,036	mars 2038	18,9
Kommunalbanken - flytende margin	20130146	150 000 000	0,055	mars 2038	18,9
Kommunalbanken - flytende margin	20120386	56 900 000	0,021	desember 2037	18,7
Kommunalbanken - flytende margin	20120151	68 615 000	0,025	mars 2037	17,9
Kommunalbanken - flytende margin	20110111	150 000 000	0,055	mars 2031	11,8
Kommunalbanken - flytende margin	20070255	73 409 010	0,027	juni 2027	8,0
Kommunalbanken - flytende margin	20060002	114 091 350	0,041	desember 2028	9,6
Kommunalbanken - flytende margin	20100076	277 080 050	0,101	mars 2030	10,8
Kommunalbanken - flytende margin	20120283	4 560 000	0,002	juni 2031	12,1
Kommunalbanken - flytende margin	20110714	6 418 773	0,002	desember 2041	22,8
Kommunalbanken FRN + 5 til 3/2020	20190129	243 900 000	0,089	mars 2020	0,7
Kommunalbanken FRN + 17 til 3/2021	20190130	200 000 000	0,073	mars 2021	1,7
Kommunalbanken FRN + 29 til 3/2022	20190131	235 183 000	0,086	mars 2022	2,7
Kommunalbanken FRN + 24 til 6/2022 (nytt juni 2019)		172 410 000	0,063	juni 2022	3,0
KLP 3M nibor flytende margin	8317.52.85647	82 022 613	0,030	desember 2039	10,4
Obligasjonslån FRN + 37 ff 3/23 Danske B	0010819535	393 300 000	0,143	mars 2023	3,8
Obligasjonslån fast rente 1,65% til 06/21		126 000 000	0,046	jun.21	2,0
Obligasjonslån fast rente 2,425% til 02/25 (DnB)	0010816622	200 000 000	0,073	februar 2025	5,7
Husbanken fast til 010819	146280748	3 283 289	0,001	juli 2029	5,1
Husbanken flytende	146099007	893 760	0,000	januar 2022	1,3
Husbanken flytende	146031919	64 800	0,000	desember 2024	2,8
Husbanken flytende	146320445	3 216 189	0,001	april 2027	3,9
Husbanken flytende	146314166	2 376 669	0,001	juli 2033	7,1
Husbanken flytende	14635273	19 330 180	0,007	juni 2039	10,1
Husbanken flytende	14634571	24 243 699	0,009	mai 2031	6,0
Husbanken flytende	14633354	13 353 561	0,005	desember 2036	8,8
Husbanken flytende	14632722	2 475 000	0,001	mars 2035	7,9
Husbanken flytende	14633919	16 866 825	0,006	oktober 2042	11,8
Husbanken fast til 010623	146290473	3 368 878	0,001	august 2030	5,6
Husbanken fast til 010623	146307905	3 675 758	0,001	desember 2032	6,8
Husbanken fast til 010623	146299516	3 473 519	0,001	juni 2031	6,0
		2 750 511 923	1,000	Vektet løpetid (år):	7,2
Lån som forfaller/må refinansieres de neste 12 mndr.			0,089		

Om kommunens låneportefølje.

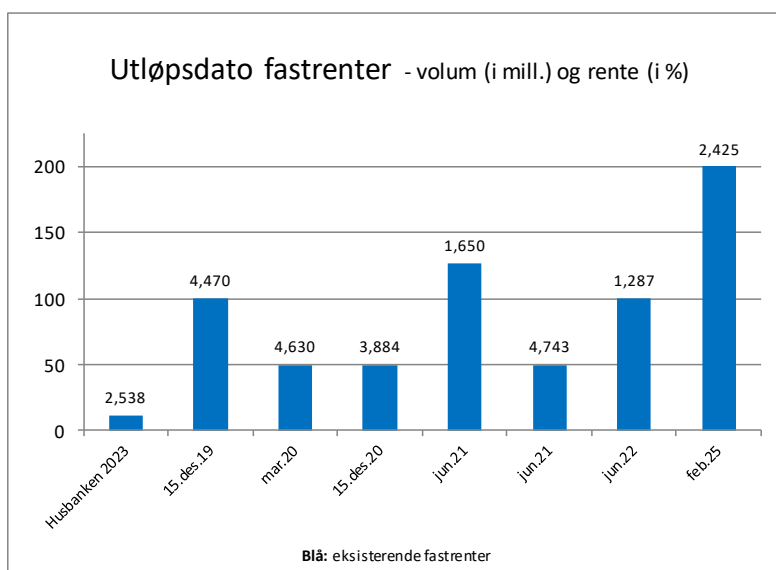
Kommunalbanken er største långiver med 1.853 millioner i lån. Av dette er ca 1.000 millioner langsiktig finansiert. Dette er lån som har flytende rente basert på 3M nibor med tillegg for en margin som kan endres på kort varsel. Marginen er 0,6 prosentpoeng og har vært uendret i lengre tid (lånet fra KLP er av samme type). Lånene med lang løpetid går uten faste avdrag. Årlig avdragskostnad beregnes mot slutten av året og betales inn ved ordinær rentetermin i desember. De øvrige lånene i Kommunalbanken har også flytende rente basert på 3M nibor, men disse har fast margin for en avtalt periode og løpetid som varierer fra 9 måneder til 3 år.

Obligasjonslånene: ett av obligasjonslånene (pålydende 393,3 millioner) har flytende rente basert på 3M nibor og med tillegg for en margin som er fast i hele lånets løpetid. Dette lånet har forfall (og må refinansieres) i mars 2023.

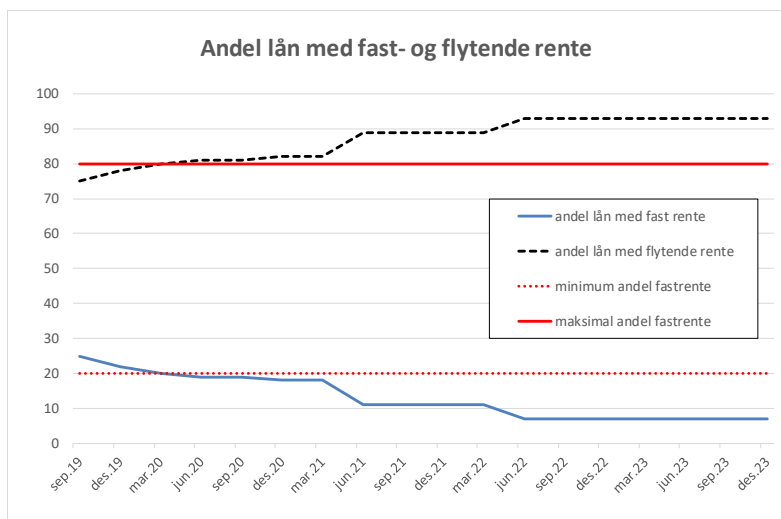
De 2 øvrige obligasjonslånene har fast rente på 1,65% (126 mill) og 2,43% (200 mill) med utløp/forfall hhv. i juni 2021 og februar 2025.

Lånene i Husbanken er etablert som ordinære nedbetalingslån med både fast- og flytende rente.

5 av fastrenteposisjonene i porteføljen er etablert ved bruk av renteswapper og volumet på disse er til sammen 350 millioner. De fleste av disse fastrentene er etablert på et tidspunkt da rentenivået var høyere enn i dag. Flere av de dyre fastrentene vil komme til forfall i løpet av inneværende år og neste år. Renteswappene og obligasjonslånene med fast rente utgjør samlet 25% av låneporteføljen. Oppstillingen under viser alle fastrenteposisjoner med fastrentenivå, volum og utløpstidspunkt for fastrenten.

Etter hvert som fastrentene kommer til forfall vil fastrenteandelen gå ned. Grafen viser hvordan fastrenteandelen vil falle, gitt at det ikke etableres nye fastrenter.

Figuren viser at fastrenteandelen vil falle under minimumskravet i finansreglementet (20%) i første halvdel av 2020, dersom det ikke etableres ny fastrente innen den tid. I framskrivningen er det tatt forutsetninger om fremtidige låneopptak og at nye lån vil bli etablert med flytende rente.

Låneporteføljen har en gjennomsnittlig durasjon (varighet) på 0,84 år, mens rentefølsomheten ligger på 0,83%.

Strategi for rentesikringer.

Kommunens finansreglement inneholder regler og rammer for bruk av rentesikring.

Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer i hht. intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall.

Verdi på låneporteføljen og rentesikringer.

Finansforskriften fastslår at markedsverdien av rentesikringer ved bruk av swapper skal beregnes og rapporteres. Markedsverdien av en rentesikring svinger fra å være null (pari) når avtalen inngås, og endres ned eller opp i kurs i takt med at markedsrenten for en tilsvarende lang rentesikring stiger eller synker. Når rentesikringen når utløpstidspunktet vil markedsverdien igjen være null (pari). Jo lengre en rentesikring er, jo større vil verdiendringen bli, gitt lik endring i markedsrenten. Oppstillingen under viser alle rentesikringer (renteswapper) med fastrente, sluttdato, volum, markedskurs og markedsverdi.

Verdivurdering renteswapper

Renteswapper - motpart, kupong, kurs og verdi.

Anvendt sikringsinstrument: renteswap/rentebytteavtale.

Type risiko: variabilitet i kontantstrøm.

Sikringsobjekt: portefølje av flytende lånemasse.

Sikringseffektivitet: Høy, margin ikke sikret.

Formål med sikringen: sikring av kontantstrøm.

motpart	kupongrente	sluttdato	volum	markedskurs	markedsverdi	startdato	type sikring
DNB	4,4700	imm des 19	100 000 000	101,50	101 500 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	4,6300	imm mar 20	50 000 000	102,40	51 200 000	løpende	kontantstrøm
Nordea	3,8840	imm des 20	50 000 000	103,60	51 800 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	4,7425	imm jun 21	50 000 000	106,40	53 200 000	løpende	kontantstrøm
DnB	1,2870	imm juni 22	100 000 000	99,60	99 600 000	løpende	kontantstrøm

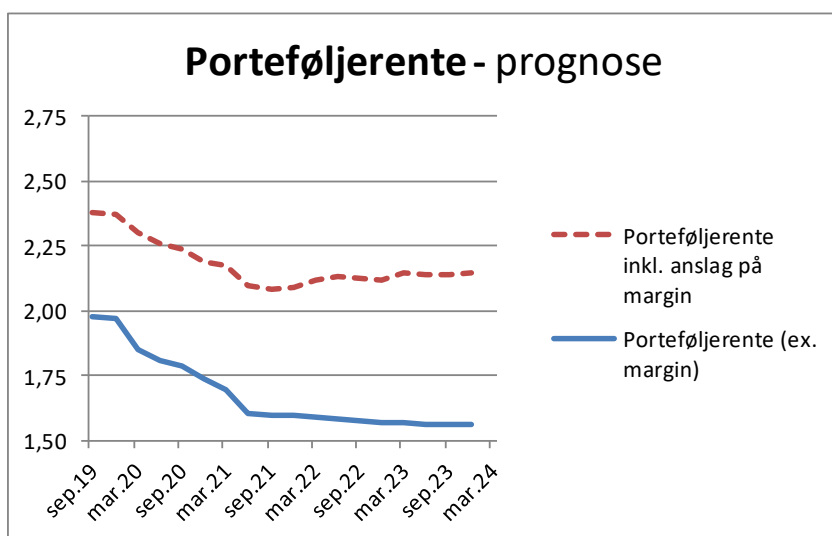
Markedsverdien av swappene er negativ med vel 7 millioner kroner.

Avvik mellom faktisk forvaltning og krav i finansreglementet.

Ingen bestemmelser i finansreglementet er overtrådt og det har ikke funnet sted avvik fra dette i perioden. I denne sammenheng vises til vedlegget "Avviksanalyse" lengre bak i rapporten.

Markedsrenter og egne betingelser.

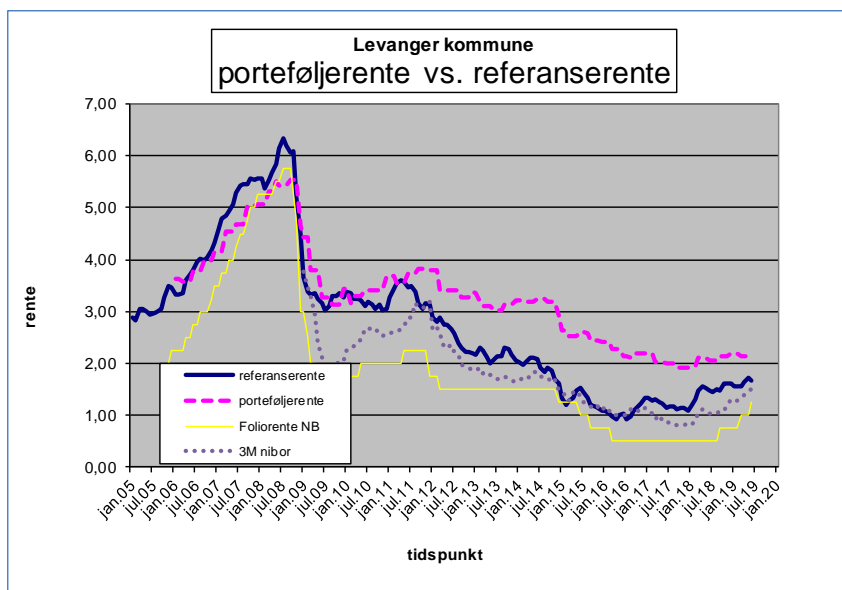
Gjennomsnittlig porteføljerente er 2,20% ved halvårsskiftet. Grafen under viser en prognose for porteføljerenten for kommende 4-årsperiode. I framskrivningen er markedets prising av fremtidig 3M niborrente lagt til grunn. Videre er det tatt forutsetninger om nye låneopptak og avdrag – samt at det er lagt til grunn at det ikke etableres nye fastrenter (selv om dette medfører at andelen fastrente kommuner lavere enn kravet i finansreglementet):

Sammenligning av renteutgifter (benchmarking).

Gjennomsnittrenten i låneporteføljen sammenlignes med en referanserente som er sammensatt av flytende rente (3M nibor) og fast rente (4-års swaprente). De to faktorene er gitt en vekt på hhv. 34% og 66%. Referanserenten og porteføljerenten har over noen år avvekset fra hverandre. Dette skyldes at referanserenten oppgis uten margin til långiver og at markedsrenten har falt for de perioder det er etablert fastrente i porteføljen.

Differansen mellom disse 2 kurvene tilsvarer nå omtrent den margin som er på langsiktige niborlån i Kommunalbanken. Porteføljerenten og referanserenten er (sammen med 3M nibor og styringsrenten i Norges Bank) oppgitt i grafen:

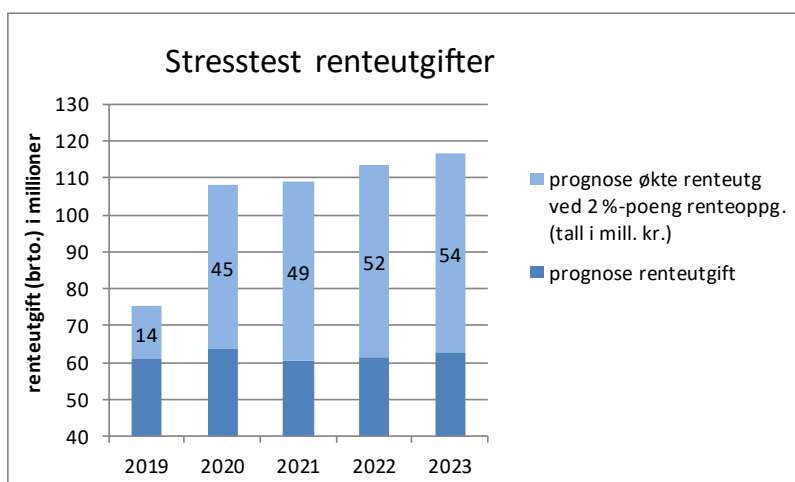
Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Kommunen vurderer den finansielle risikoen i henhold til interne rutiner for finansforvaltning. Dette innebærer periodiske vurderinger, i tillegg til vurderinger i forkant av risikotilpasninger og låneopptak. Vurderingene som gjennomføres blir dokumentert og arkivert.

Samlet vurderes den finansielle risikoen å være tilfredsstillende, ønsket og innenfor rammene i vedtatt finansreglement, intern låne-/sikringsstrategi, forskrift og gjeldende lov.

Rentesjokk.

I figuren under er den ordinære renteprognosen, med forutsetninger som beskrevet ovenfor, fremstilt med mørk farge. Den lyse delen av søylene illustrer hvilket utslag en umiddelbar renteoppgang på 2 prosentpoeng medfører av økning i renteutgifter (oppgift i millioner kroner).

En renteoppgang vil også ha betydning for selvfinansierende lån og aktividasiden. Det ikke tatt høyde for slike forhold i beregningen ovenfor.

Avviksanalyse låneporteføljen - nøkkeltallsrapport.

Levanger kommune

jfr. forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, vedtatt finansreglement og intern rutinebeskrivelse for finansområdet.

Rapport "Nå" : IMM juni 2019

Rapport "Forrige" : IMM mars 2019

Sammensetning av passiva:	Nå	Forrige		Krav/limit
Andel lån med fast rente:	25 %	27 %	Maksimum	80 %
Andel lån med flytende rente:	75 %	73 %	Maksimum	80 %
herav rentesikret for (resten av) 2019	0 %	0 %		
herav rentesikret for 2020	0 %	0 %		
Gjennomsnittlig durasjon (år)	0,84	0,93	Min.-/makskrav:	0-4 år
Rentefølsomhet (%)	0,83	0,91		
Utløpsår lengste rentebinding	2025	2025	Maksgrense	
Andel største enkeltlån i porteføljen:	14 %	15 %	Maksimalgrense:	35 %
Gjennomsnittlig porteføljerente:	2,20 %	2,13 %		
Anslag renteutgift 2019 (mill. kroner)	60,81	59,35	Budsj. renteutg.	
Anslag renteutgift 2020 (mill. kroner)	63,41	62,5		
Innløsningsverdi rentesikring (i prosent). Negativ verdi kommer i tillegg til pari kurs, mens positiv verdi kommer til fradrag til pari kurs.	-0,50 %	-0,50		
Innløsningsverdi renteswapper (i mill kroner). Negativ verdi kommer i tillegg til pålydende gjeld, mens positiv verdi kommer til fradrag til pålydende gjeld	-13	-12		
Innløsningsverdi FRA-sikring (mill. kr)	0	0		
Gjennomsnittlig løpetid portefølje (år)	7,2	7,8		
Lån som skal refinansieres innen 1 år (andel i %)	9	10	Maksgrense	40 %

Kommentar til "vesentlige markedsendringer":

Internasjonalt trender korte renter nedover. Norges Bank derimot, hever styringsrenten - mens langrentene faller globa

Begrensningene i Finansreglementet er overholdt.

Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Risiko	Beskrivelse	Henvisning til kapittel i finansreglementet	ja	nei	merknad
Kredittrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Renterisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Likviditetsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Refinansieringsrisiko	Lån	Endring fra 1/1-17	x		
Valutarisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Systematisk/generell markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Usystematisk/spesifikk risiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Finansiell risiko samlet	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	x		
Rapportering/ rutiner	Finansreglementet kap 10. Er finansreglementets bestemmelser om rapportering oppfylt ?		x		

Ja = i samsvar med finansreglement

Nei = avvik fra finansreglement

ORDLISTE - forklaring til ord og uttrykk.

Niborrente: interbankrente, en rente som bankene kan låne til seg imellom. Mer presist: hva de største bankene i kronemarkedet i utgangspunktet er villig til å tilby likviditet til gjennom valutabytte. Priser stilles for ulike perioder. Mest brukt er 3 mndr.

IMM: internasjonale oppgjørsgdatoer - 3. onsdag i hhv. mars, juni, september og desember.

FRA (forward rate agreement): En FRA-kontrakt er en avtale mellom to parter om å låse rentesatsen for et lån eller en plassering for et gitt volum og en gitt periode på et fremtidig tidspunkt. Avtalen gjøres opp til gjeldende Niborrente på tidspunktet for avtalens begynnelse. Mest brukt er 3M-perioder. Det utveksles kun rentebeløp (netto) ved avregning, ingen hovedstol. Kontraktene avregnes på IMM (lik tidspunktet for renteregulering av underliggende lån). Prisen (renten) på kontrakten styres av balansepunktet der låntagere og långivere finner det attraktivt å handle. Dette balansepunktet styres igjen ut fra aktørenes forventninger til økonomisk utvikling og bl.a. Sentralbankens rentebane (prognose). Ved å sette de ulike kontraktene etter hverandre kan man finne **forwardkurven** - som blir markedets prising av fremtidig kortrente. Forwardkurven benyttes i budsjettssammenheng for å finne kostnaden på den flytende delen av låneporteføljen for fremtidige perioder (f.eks. økonomiplanperioden).

Durasjon: Lån (og plasseringer) tilbakebetales ved forfall - og renter underveis betales på avtalte termindatoer frem til forfall. Til sammen utgjør dette lånets/plasseringens kontantstrømmer. Durasjon er den gjennomsnittlige tid (antall år) det tar før disse kontantstrømmene utveksles. Kontantstrømmene veies med størrelsen. Mer folkelig (men ikke korrekt) kan man si at durasjonen er et uttrykk for gjennomsnittlig rentebinding.

Rentefølsomhet: et uttrykk som henger nært sammen med durasjon (modifisert durasjon) og gir uttrykk for hvor stor kurssvingningen (verdiendringen) på et lån (eller en plassering) blir ved renteendringer. Følsomheten oppgis i prosent. En rentefølsomhet på 2% betyr at et lån (eller en plassering) vil endre seg i kurs (verdi) med 2% dersom renten endres med ett prosentpoeng.

Obligasjon: En obligasjon er et rentebærende, omsettelig verdipapir, gjerne lagt ut som et standardisert lån i et organisert marked, med lengre løpetid enn ett år ved utleggelse.

Sertifikat: som obligasjon, men med løpetid under ett år ved utleggelse.

Renteswap: (også kalt rentebytteavtale) er en kontrakt mellom to parter (f.eks en bank og kommunen) om bytte av rente. En slik avtale innebærer bytte av fast rente mot flytende/kort rente (for eksempel 3M nibor). Kommunen benytter renteswapper for å få en ønsket struktur med fast-/flytende rente i sin låneportefølje. Det utveksles ingen hovedstol i en renteswap men kun rentedifferansen (mellom fast- og flytende rente) for det avtalte volum. Nåverdien av renteswappen er null ved inngåelse. Senere vil verdien av den svinge i takt med utviklingen for markedsrenten for den avtalte perioden. Ved utløpet av perioden vil nåverdien igjen være null.

Referanserente: en rente det er naturlig å sammenligne egne resultater (porteføljerenten) med (også kalt benchmarking).

Stresstest: Test for å måle effekten av et forhåndsdefinert markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarier er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.